

ITSEVALTIUDEN JA BAROKIN AIKAKAUSI

s. 79-89: **Itsevaltius ja barokki**

1. Ajoita molemmat.

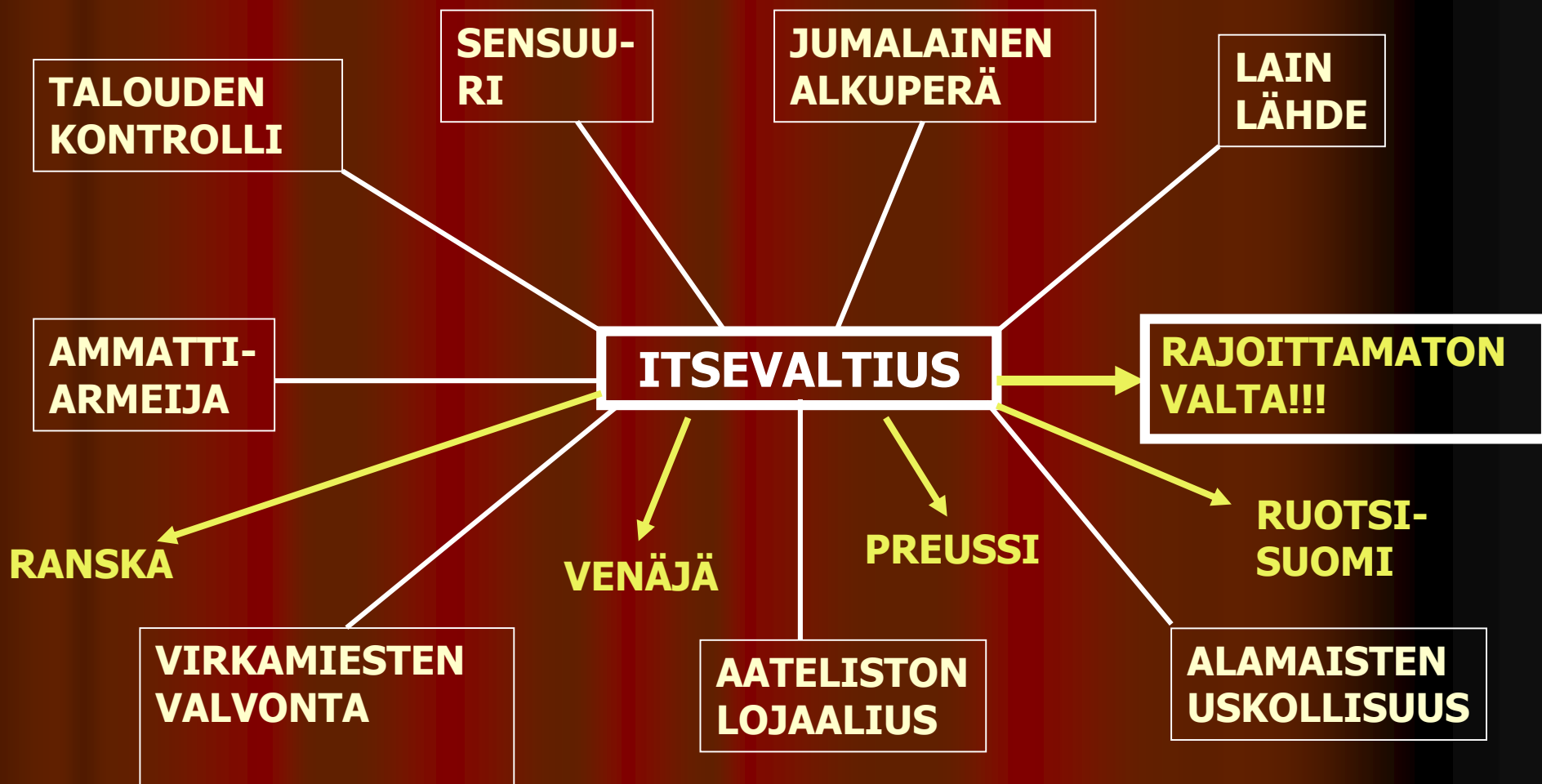
2. Laadi lista tekijöistä, jotka johtivat vallan keskittymiseen.

3. Selvitä barokin keskeisimmät tyylipiirteet (laadi lista).

HALLITSIJAN VALLAN KASVUN SYYT:

- **LÖYTÖRETKIEN RIKKAUDET KUNINKAIDEN KASSAN KAUTTA =VAURASTUMINEN**
- **PORVARISTON NOUSU JA FEODALISMIN MURENEMINEN**
  - valta aatelilta virkamiehille
  - kansan tuki kuninkaalle
- **USKONPUHDISTUS JA VASTAUSKONPUHDISTUS**
- **RENESSANSSI MUUTTI KESKIAJAN AJATTELUA**
- **MERKANTILISTINEN TALOUSPOLITIIKKA**
- **USKONNOLLISET JA FILOSOFISET PERUSTELUT**
  - **Jean Bodin**; kuninkaan itsevaltainen asema suvereenin oikeusvaltion johtamiselle välttämätöntä, valtiot ihmisten luomia, valtio = hallitsija
  - **Thomas Hobbes**; kuningas oli saanut asemansa yhteiskuntasopimuksen perusteella, muuten "kaikkien sota kaikkia vastaan".

Mitä itsevaltius oli? Mikä oli kuninkaan asema?

Entä Englanti?

**AMMATTI-
ARMEIJA**

**KESKIJÄRJETTY
HALLINTO**

**VALTIOJOHTOI-
NEN TALOUS**

**HENGELLINEN JA MAALLINEN YLIMYSTÖ MENETTI VALTANSA,
MUTTA SÄILYTTI ETUUKKEUTENSA JA ASEMANSA.**

**PORVARIT JA TALONPOJAT MAKSOIVAT VEROT JA TOTTELIVAT
PORVAREILLE LISÄÄ VALTAA JA MAHDOLLISUUKSIA**

Ludvig XIV oli tyypillinen itsevaltiuden ajan hallitsija. Mitä barokille tyypillistä tunnistat maalauksesta?

Ludvig XIV (s. 84): Mitä barokille tyypillistä tunnistat maalauksesta?

- **Hallitsija on keskiössä.**
- **Kuvassa näkyvät vallan symbolit (valtikka ja seppele).**
- **Vaatetus korostaa hallitsijan valtaa (kärpännahkaviitta).**
- **Teos on mahtipontinen.**
- **Tummat värit sekä valon ja varjon käyttö ovat tyypillisiä barokin piirteitä.**

Ludvig XIV oli tyypillinen itsevaltiuden ajan hallitsija. Perustelee, miksi?

- Kuningas ei jakanut valtaansa kenenkään (ministerit, parlamentti) kanssa.
- Kuningas samasti itsensä valtioon: ”**Valtio olen minä.**”
- Kuningas nimitti kaikki virkamiehet, myös kirkon piispat.
- Ludvig XIV rakennutti Versailles`n komean palatsin ja hovin, jonka keskipiste hän itse oli.

Mitkä olivat barokin keskeiset tunnuspiirteet?

PARIN KANSSA:

- **Miättikää viisi parasta tunnusmerkkiä/asiaa, jotka kuvaavat barokin taidetta (maalaukset, arkkitehtuuri, veistokset...).**
- **Oppikirjan s. 83, 85, 87 ja 88 veistos ja maalaukset:**
  - www.socrative.com
  - **Student login**
  - **Room 273010**
  - **Kirjoita vastauksenne luettelona.**

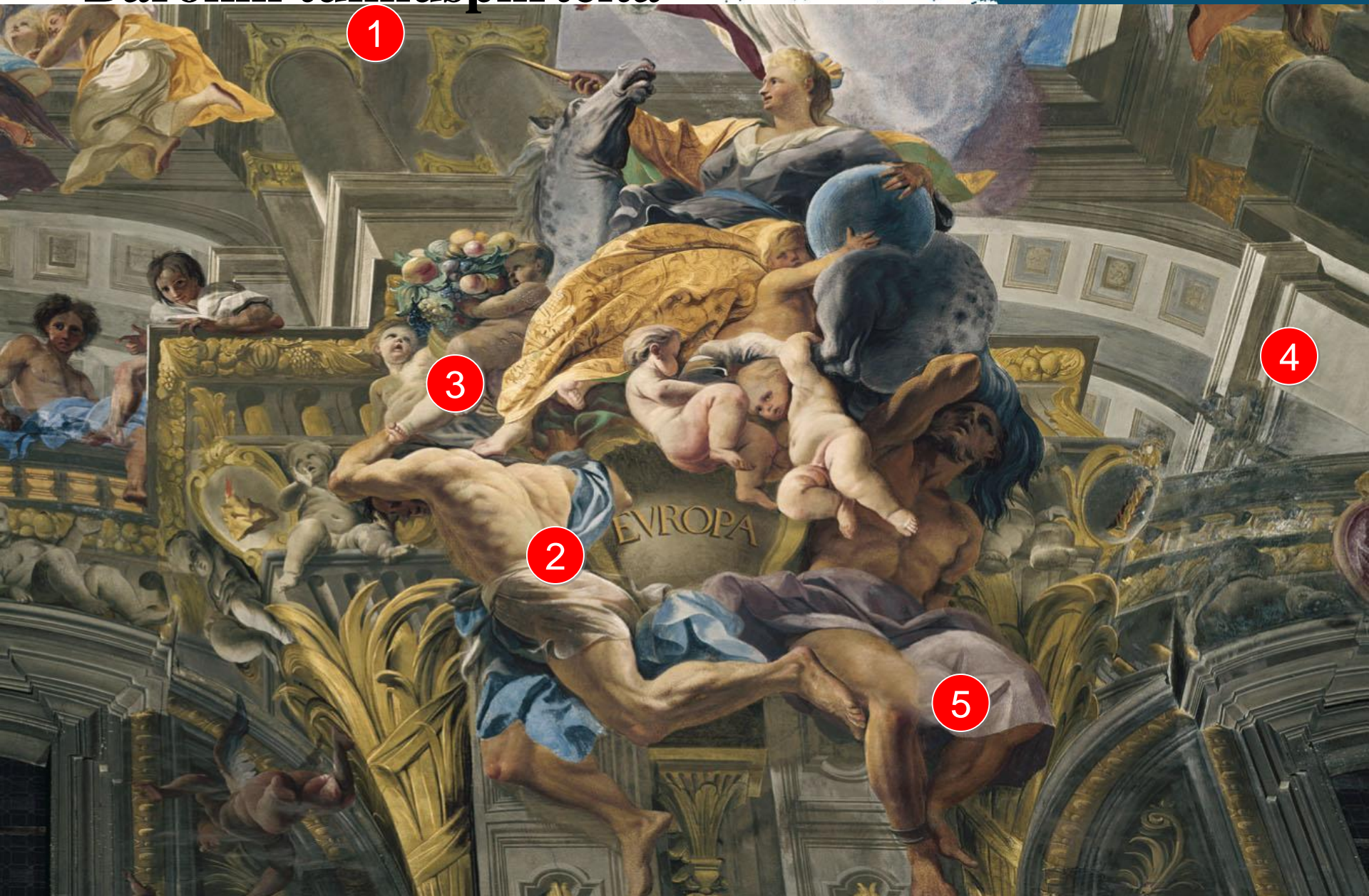
Mitkä olivat barokin keskeiset tunnuspiirteet?

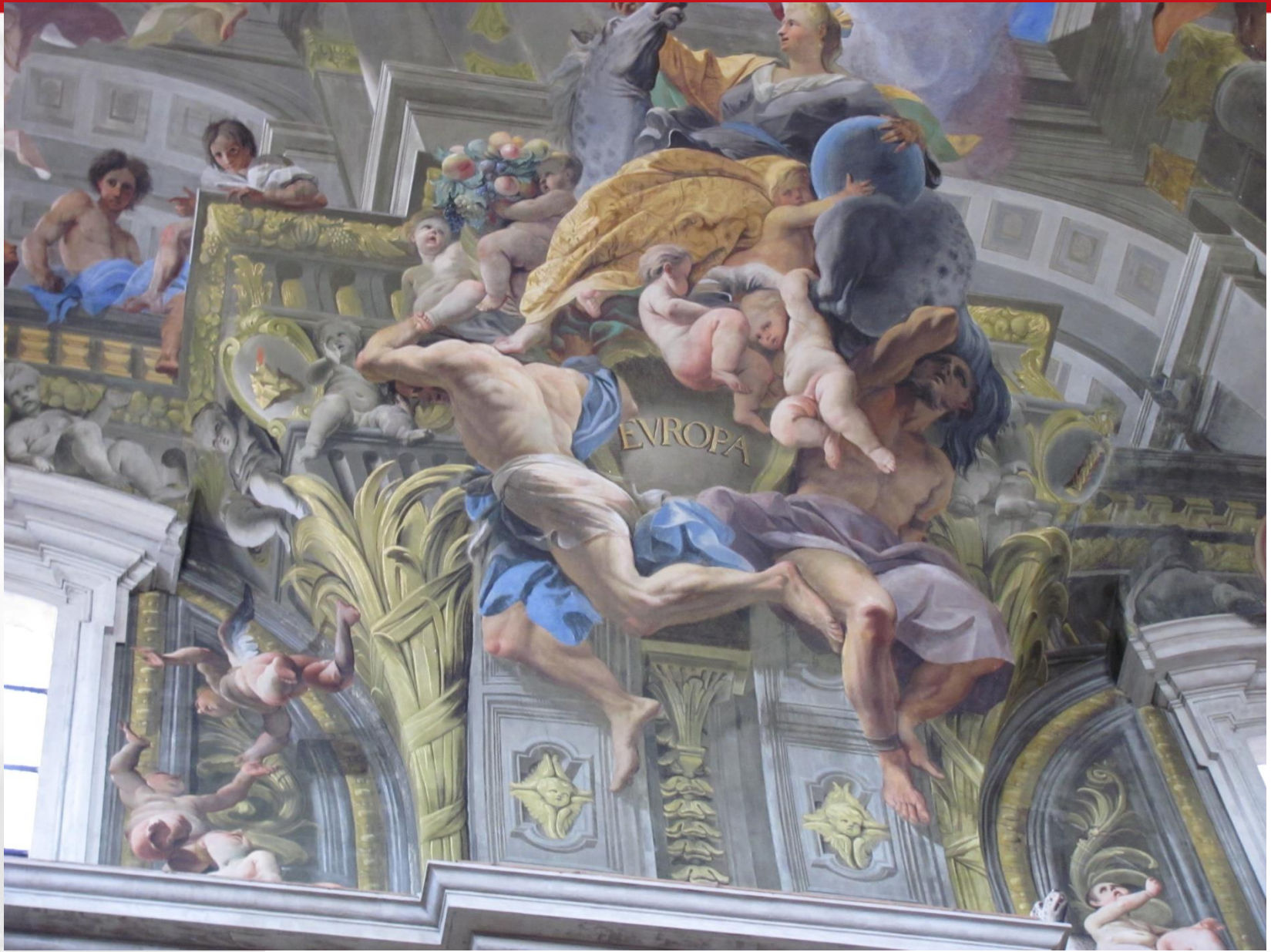
- **kokonaistaideteos**
- **koristeellisuus**
- **muotojen runsaus**
- **tummat värit**
- **tunteellisuus**
- **liike**
- **spiraalit**
- **jyrkät kontrastit**
(valo, värit, rakennuksen osat)
- **helmimuoto**
- **mahtipontisuus**
- **raskaus**
- **komeus, loisto**
- **arvokkuus**
- **runsaus, rehevyys**
- **miehekäs**
- **vertauskuvallisuus**

Reiniersenin perhe (s. 85): Miten kuvassa näkyy 1600-luvun arvomaailma?

- Maalaus korostaa kauppiaan varakkuutta ja mahtia.
- Vaatteet ovat arvokkaan näköisiä, pöydällä on kallis itämainen matto ja takaseinällä arvokas tapetti. Lapsilla on käsissään hedelmiä.
- Myllynkivikaulus oli ajan muotivaate.
- Esiin nousee kristillisuus:
  - lapsilla on ristiaiheisia koruja
  - poika lukee mahdollisesti raamattua
  - ihmiset eivät hymyile, sillä se ei ollut sopivaa/hurskasta
- Kuvassa korostetaan perinteisiä perhearvoja. Keskiössä ovat isä, äiti ja lapset. Takaseinän taulussa saattaa olla kuvattuna edellinen sukupolvi. Tyttölapset ovat äidin ympärillä, poikalapset isänsä luona.

Barokin tunnuspiirteitä

Barokkiarkkitehtuuri

- Barokkirakennukset muistuttavat paljolti renessanssin rakennustaidetta.
- Utta ovat vaakasuorien linjojen kontrastiksi suunnitellut **ylöspäin kohoavat katot ja tornit.**
- Muotojen yksinkertaisuus on korvautunut **yksityiskohtien kierteisyydellä, koveruudella ja kuperuudella.**
- Rakennuksen kanssa samanaikaisesti suunniteltiin **aukioita, suihkulähteitä ja muotoon istutettuja puutarhoja, jotka yhdessä muodostavat kokonaistaideteoksen.**

Mark Fosh; Creative Commons Attribution 2.0

Barokki – ruhtinaiden tyyli: Versaillesin linna

Mitkä olivat barokin keskeiset tunnuspiirteet?

- **koristeellisuus**
- **muotojen runsaus**
- **raskaus**
- **tummat värit**
- **jyrkät kontrastit (valo, värit, rakennuksen eri osat)**
- **vertauskuvallisuus**
- **tunteellisuus**

b) Perustelee väite: Barokki heijasti aikaansa.

- Barokki oli suureellista ja mahtailevaa, koska tarkoituksena oli tehdä vaikutus ihmisiin.**
- Barokki pönkitti kirkon, itsevaltioiden, aatelin ja esimerkiksi Alankomaissa myös varakkaan porvariston valtaa.**

Barokki – miksi?

Taide oli hyväksi havaittu keino tuoda esiin ja tukea poliittisia päämääriä:

1. Katolinen kirkko pyrki kaikin keinoin edistämään vastauskonpuhdistusta.

- Barokkitaiteen tehtävä oli julistaa katolisen kirkon mahtia suhteessa protestanttisiin kirkkokuntiin.

2. Itsevaltiaat ruhtinaat havaitsivat barokin käyttökelpoiseksi omien etujensa ajamisessa.

- mahtailevuus, komeus ja dramaattisuus